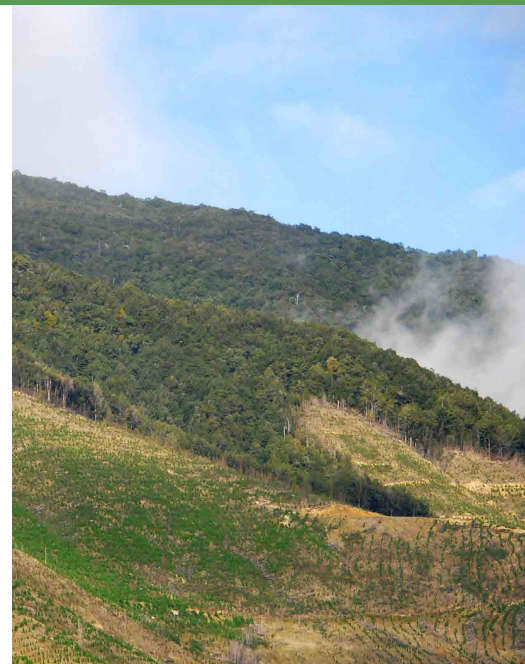

Krčenje šuma

Šume su ključne za život na Zemlji i pokrivaju oko 30% površine globalna kopnena površina (FAO 2015). Oni štite veliki dio biološku raznolikost i igraju veliku ulogu u fiksaciji CO₂.

Glavni uzrok deforestacije je pretvaranje šuma u zemljište poljoprivredni. Povijesno gledano, šuma je prvo nestala u sjevernim zemljama, ali sada su tropske šume te koje su ugrožene.

Krčenje šuma u Tasmaniji, Martin Wegmann

Vrlo stara praksa

Prapovijesni čovjek živio je u šumi koja je prekrivala ili vrlo blizu nje svi kontinenti. Živjeli su lovci: sakupljači, muškarci resurse koje im je pružio: životinje, biljke, divlje voće i bobice. Uništavanje šuma, osobito požarima, počelo je u neolitiku s otkrićem poljoprivrede, praktički u isto vrijeme u nekoliko regija svijeta: Bliski istok i okolica Mediterana, Kina, Meksiko... Da bi imali obradivu zemlju, ljudi pale i očišćeno, ali na ograničen način na razini tadašnjih populacija.

Taj će se proces povećavati tijekom stoljeća, osobito u srednjem vijeku Europa s redovnicima čistiteljima koji će potisnuti šumovita područja koristi od usjeva i livada. U doba Karla Velikog (11. st.) više od 1000 samostanskih zajednica nastanjuje se u šumama i sudjeluje u velike čistine. Seljaci se pridružuju čistinskim redovnicima i usjevi proširuju na štetu šuma, do te mjere da početkom rata Prije stotinu godina (14. stoljeće) Francuska je bila manje šumovita nego danas.

Od 16. do 18. stoljeća u Francuskoj je šuma bila pretjerano iskorištavana: brodogradnja, drveni ugljen za metalurgiju i pomoćno drvo za rudnike željezo i ugljen; šumsko područje palo je na manje od 9 milijuna hektara. Krajem 19. i 20. stoljeća ambiciozne pošumljavanja (Landes de Gascogne) omogućit će nam povratak na područje koje je uspostavljeno danas na 16 milijuna hektara, odnosno 29% državnog teritorija.

Za sjećanje

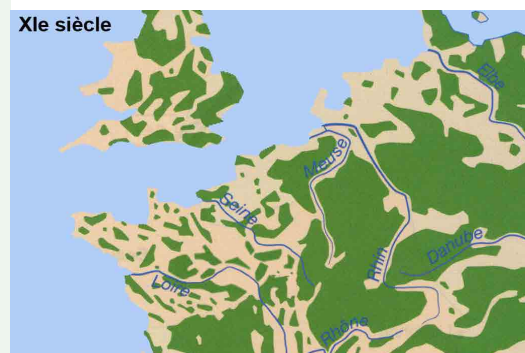
Još od prapovijesti drvo je bilo široko korišten materijal za grijanje, izrada alata i graditeljstvo (kuće, brodovi) ali prv Uzrok krčenja šuma ostaje potreba za zemljom za uzgoj i uzgoj stoke.

Pierre de Ronsard u 16. stoljeću uzeo je obrana šume u svom kraju.

"Slušaj, drvosječa, zaustavi malo ruku!
Ovo nisu šume koje bacate;
Zar ne vidiš krv, koja silno kaplje,
Nimfe koje su živjele ispod tvrde kore?
Ubojito svetogrđe, ako lopova objese,
Opljačkati plijen male vrijednosti,
Koliko požara, željeza, smrti i nevolja
Zaslužuješ li, zlotvore, da ubiješ naše boginje?"

"Protiv drvosječa Gastinske šume"

Pierre de Ronsard (1524.-1585.)

Čistine, Aleksandrin

Ubrzanje u moderno doba

Suvremeno krčenje šuma uvelike se razlikuje od jednog do drugog kontinenta i ima više uzroka.

Sjeverna polutka

Područja mediteranskog tipa, nakon požara, najviše su pogođena i koja su izgubila svoje vrste drveća. Potonji nestaju u korist makije ili šikare.

O tome svjedoče vrlo veliki požari u Portugalu ili Grčkoj u posljednjem desetljeću i u novije vrijeme Kalifornija, nakon vrlo jakih suša i nekontrolirane gradnje preblizu šumovitih područja. Mogli smo također primijetiti tu i tamo prekomjerno iskorištavanje određene populacije za opskrbu drvne industrije (fabrika papira).

južne zemlje

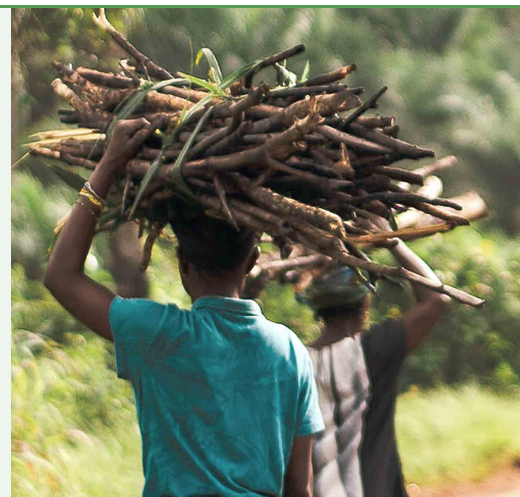
Upravo se na južnoj hemisferi krčenje šuma očituje na dramatičan način, krpelj. To uvijek proizlazi iz nesmotrenog djelovanja muškaraca na svoje prirodni okoliš. Tako smo mogli uočiti prekomjerno iskorištavanje šuma tropska područja za dragocjeno drvo, na primjer u Tajlandu koje je doživjelo nestanak vrste kao što su Tek.

Ono što nazivamo krizom ogrjevnog drva vidljivo je u mnogima siromašnim zemljama, posebno u podsaharskoj Africi. Stanovništvo ruralno i ponekad periurbano stanovništvo će sjeći drva za kuhanje hrane, koja se spaljuje u štednjacima vrlo niske učinkovitosti, ili za proizvodnja drvenog ugljena.

Ovo prikupljanje drva vrši se bez poštivanja prirodnog ciklusa regeneracije drva, šumske sastojine. Oni na kraju nestaju, ustupajući mjesto degradiranim područjima, gdje prekomjerna ispaša dovodi do sterilnosti tla, nepogodna za bilo kakvu ljudsku djelatnost (fenomen dezertifikacije).

Uništavanje šuma radi zamjene industrijskim usjevima intenzivna poljoprivreda trenutno je glavni uzrok degradacije ekosustava u zemljama Juga. Tradicionalno, muškarci pale šumu uspostaviti obradivu zemlju, kako bi prehranili svoje najmilije, ali Dotični prostori bili su ograničeni.

Od vremena kolonizacije, u Africi, Aziji i Južnoj Americi, ovaj isti fenomen se razvija u vrlo velikim razmjerima za uzgoj izvozni proizvodi: kakao, kava, čaj, kikiriki, ananas...

Drva za ogrjev, Annie Spratt

Krčenje šuma, Matt Zimmerman

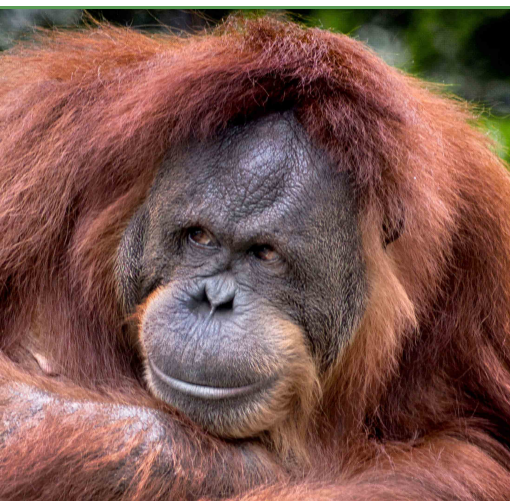

Tasmanija, Martin Wegmann

Nedavni i dramatični primjeri

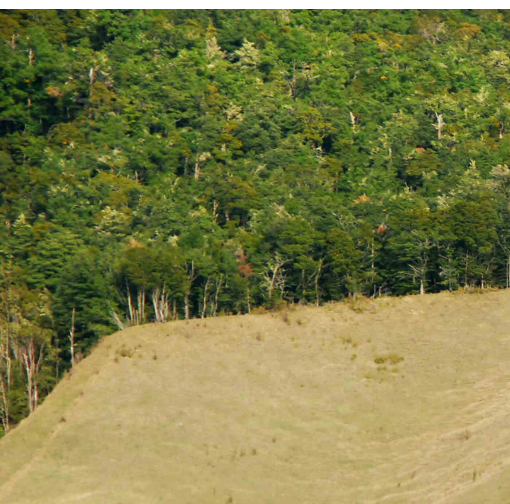
U svim predstavljenim slučajevima, vlažne šume i vrlo raznoliki ekosustavi koji štite vrlo raznoliku faunu divlja i vrlo bogata flora, nestati. Zamjenjuju ih goleme kultivirane površine ili mnoge livade siromašnije faunom i florom a ponekad i pustinjom.

Orangutan u Indoneziji, Pxhere

U Indoneziji i Maleziji uništavaju se tropske prašume i zamijenjene plantažama palminog ulja. Indonezija je doživjela tijekom značajni požari u posljednjih 30 godina. 5 milijuna hektara uništen na otoku Borneo 1983. godine, tj. površina Belgije, Luksemburga i iz dijela Nizozemske. 1998. velika poduzeća vjerojatno namjerno izazvali goleme požare na oko 10 milijuna hektara da prošire svoje plantaže palminog ulja.

U Indoneziji, sada dobro poznata ilustracija produžetka kokosovog ulja palma na štetu šuma je nestanak čovjekolikih majmuna (Orang-utan), nakon uništenja njihovog tradicionalnog staništa.

Krčenje šuma, Martin Wegmann

Brazilska Amazona se pustoši kako bi se napravio prostor za ekstenzivno stočarstvo ili na uzgoj soje. Autohtono indijansko stanovništvo koje živi u šume sa svog teritorija protjeruju agroindustrijska poduzeća i moraju tražiti utočište sve dalje i dalje, dalje od ovih novih aktivnosti. Amazona predstavlja najveći rezervoar bioraznolikosti na svijetu. Nastavak krčenja šuma ovog ekosustava bio bi jedan od najvećih velike ekološke katastrofe koje bi se mogle dogoditi tijekom 21. stoljeća. Ono što jako zabrinjava je opasnost od nestanka najvećeg prostora tropske šume planeta, s ogromnim područjima primitivnih šuma koje nikad ih nije kolonizirao čovjek.

Madagaskar jasno ilustrira ekološku katastrofu uzrokovanu krčenjem šuma. U kontekstu madagaskarskih otoka živjele su životinjske i biljne vrste jedinstveno u svijetu; oni su nestali u korist savane, drugi su bili zamijenjen izvoznim usjevima; dvije trećine teritorija Madagaskarja danas se sastoje od siromašnih tla prošaranih raštrkanim biljkama, ili iskreno gola.

U Aziji je rasprostranjenost šuma također znatna zbog pritiska demografski. Kina uništava svoje šume od davnina i više nije samo 8% šumskih površina. Krčenje šuma također je rašireno u Australiji koja je tek nedavno poduzela korake da zaštiti svoje prašume od izniman ekološki značaj.

Krčenje šuma u Amazoniji, Brazil © Google Earth